

Vuk'uzenzele

MAHALA

O e tlišetšwa ke Dikgokagano tša Mmušo (GCIS)

Sesotho sa Leboa / English

Moranang 2015

Go tšwa
Union
Buildings

letlakala 3

Tekanyetšo
ya batho
letlakala

letlakala 5

Bommasepala ba tla kaonafatša mešomo ya bona

More Matshediso

Dikgwedi tše malwa tše di latelago, ditšhaba go ralala le naga di tla itemogela ditirelo tše kaone ka ge bommasepala ba šoma ka maatla go kaonafatša mešomo ya bona.

Tona ya Kgoro ya Tirišano ya Makala a Pušo le Merero ya Setšo (Cogta) Pravin Gordhan o tsebišitše gore kgoro ya gagwe e tla maatlafatša te-kolo ya bommasepala go netefatša gore ba hwetša thekgo yeo ba e hlokago gore ba kgone go aba ditirelo ga botse.

“Ga bjale re na le bommasepala ba go lekana 170 bao ba re romelago dipego tša kgwedi ka kgwedi mabapi le tšeo ba di dirago go sepelelana le lenaneo la Poelomorago go tša Motheo.

“Dekgweding tše malwa tše di latelago, bommasepala ba rena ka moka ba tla thoma go latela melao ye,” gwa re’alo Tona Gordhan.

O be a bolela Lekgotleng la tša Tshepetšo la Mopresident (PCC) moo modulasetulo e bego e le Mopresidente Jacob Zuma go la Union Buildings.

Lenaneo le la Poelomorago go tša Motheo le thakgotšwe kgweding ya Lewedi ngwaga wa go feta go tsošološabommasepala go netefatša gore ba abela maAfrika Borwa ditirelo tša motheo.

“Re kgonne go laetša tšwelopele yeo re ilego

Tona Pravin Gordhan o nyaka gore bommasepala ba kaonafatše mešomo ya bona le go netefatša gore ba abela maAfrika Borwa ditirelo tša motheo.

ra ba le yona; re ikemišeditšego tšwela pele go lekola bommasepala ba Afrika Borwa... [go bona] moo go nago le mathata le gore re a rarolla bjang,” gwa re’alo Tona Gordhan.

O tlaleleditše ka go re bommasepala ba swanetše go netefatša gore ba tšwela pele go aba ditirelo tša motheo go swana le meetse, keletatšhila, mengwako, le go tšea matlakala.

“PCC e amogetše tsela yeo gomme ya dumela gore lenaneo la Poelomorago go tša Motheo ke setlabela se bohlokwa mo tšentsho tirišong ya Leanothlabollo la Bosetšhaba (NDP).”

Tona o rile Balekgotlaphethišo diprofenseng ba tla swanelwa ke go šoma ka maatla, ba boledišane le ditšhaba tšeo di angwago ke mathata a a rilego, le go šoma ka potlako go rarolla le go hwetša dikarabo ge go na le ditlholo ka gare ga bommasepala.

O tlaleledite ka gore Balekgotlaphethišo ba swanetše goba le mabokgone a magolo a go lekola mo diprofenseng tša bona, gore mebušoselegae e kgone go gatela pele.

Tona Gordhan o rile Cogta e išitše ditšhišinyo goBoto ya go Bea Mellwane ya Bommasepala, gore ba lebelele lefsa bommasepala bao ba sa

šomago gabotse go tša matlotlo.

O rile boto e tla arolabommasepala ka go hloma diwate.

“Mo nakong ya mengwaga ye mehlano, o hwetša batho ba falelela lefelong gomme ba bangwe ba a huduga, ka go re’alo palo ya batho e a fetogafetoga; ba swanetše go gopola seo ge ba bea mellwane.”

MAANO A NDP, A DIPROFENSE LE A BOMMASEPALA

Tona o rile Lekgotla la tša Tshepetšo la Mopresident le yona e amogetše pego go tšwa go Kgoro ya Peakanyo, Tekodišišo le Tshekatsheko ya Phethagatšo ya Mošomo yeo e lebelelago maano a diprofense le bommasepala malebana le NDP.

“Bommasepala ba na le Maanotlhabollo ao a Kopantšwego (di-IDP) moo maano a lenaneo la Poelomorago go tša Motheo a tlogo logaganywa, gomme seo e tla ba setlabela sa go tsenya NDP tirišong bommasepaleng.”

Di-IDP ke maano a mengwaga ye mehlano ao a logwago ke mmušoselegae, go thala maano a bokamoso le go hlatha dinyakwa tša tlhabollo ya mmasepala.

O rile Tonaya Kgoro ya Peakanyo, Tekodišišo le Tshekatsheko ya Phethagatšo ya Mošomo Kantorong ya Mopresidente, Jeff Radebe, le sehlopha sa gagwe ba tla lebelela maano a diprofense ka moka, a dikgoro tša bosetšhaba le a dikgoro tša diprofense.

O rile tekolo lefsa ya Tona Radebe e laeditše gore diprofense tše ntši di thoma go tšwela pele malebana le go thekga seo mmušo o ikemišeditšego go se fihlelela ka NDP le Tlhako ya Leano la Lebaka la Nako ya Magareng.

BOIPILETŠO BJA GORE BAHLANKEDI BA GO PALELWA KE MOŠOMO BA RAKWE

Tona Gordhan o file bommasepala taelo ya go raka balaodibagolo ka moka ba mmasepala bao ba senago mangwalo ebile ba palelwa ke mošomo.

“Re kgopela diprofense gore di tšee magato kgahlanong le bona [balaodi ba bommasepala] le go netefatša gore batho ba go se swanelwe ke maemo a mohuta wo, ba a tlošwa dikgobeng tšeo gomme batho ba maleba ba thwalwe.

“Thwalang batho ba maleba, le netefatšeng gore le na le balaodi ba maleba makaleng a maleba, bao ba nago le bokgoni bja setekeniki bja maleba le mabokgoni a bolaodi go laola makala ao a bohlokwa,” gwa re’alo Tona.

“Batho ka moka, go akaretšwa Ditona-kgolo, ba ikgafile go netefatša gore mmušo o a arabela, le gore bahlankedi dikantorong tša mmušo ba swara setšhaba ka tlhompho gomme ba tšwa pele ka go abela setšhaba ditirelo tše botse,” a tlaleletša.

ba šoma Mekibelo ye mebedi feelaka kgwedi.

Bašomi ba go šoma go tloga ka 7:30am go ya go 4:00pm ba šoma diiri tše 40 ka beke go tloga ka Mošupologo go fihla ka Labohlano. Ba go šoma ka 9:00am go fihla ka 4:30pm ba šoma diiri tše 35 go tloga Mošupologo go fihla ka Labohlano, gomme ba šoma diiri tše 5 ka Mokibelo.

Nako ya bašomi ya go šoma ka Mokibelo e thoma ka 8:00am ya fela ka 1:00pm, gomme go tloga ka 8:30am go fihla ka 12:30pm ke nako ya gore setšhaba se amogege ditirelo.

Apleni o rile bašomi ba šadišetšana ka dinako tše tše pedi tša go šoma, go kgontšha bašomi go ba le sebaka sa go ka dumelelana ka bobona mabapi le go šoma ka Mekibelo.

Go hwetša tshedimošo ka botlalo leletša Kgoro ya Merero ya Selegae go 0800 60 11 90.

Diiri tše mpsha tša mošomo Kgorong ya Merero ya tša Selegae

Diiri tše mpsha tša mošomo tšeo di tsebagaditšwego ke Kgoro ya Merero ya Selegae di tla tlhabolla ditirelo go setšhaba.

Diiri tše mpsha tša go bula le go tswalela, tšeo di thomilego kgwedi ya go feta, go tloga go 7:30am go ya go 4:30pm, go akaretšwa le metsotso ye 30 ya nako ya maikhutšo a matena. Le ge go le bjalo, diiri tša go thoma le go fetša go thuša setšhaba, e tla ba 8:00am go ya go 4:00pm.

Molaodipharephare wa Kgoro ya Merero ya Selegae, Mkuseli Apleni, o rile Kgoro ya Merero ya Selegae e ikgokagantše le mekgatlo ya bašomi pele ba tšea sephetho sa go fetola diiri.

Go na le dinako tše pedi tša mošomo, ya pele

e thoma ka 7:30am, ya fela ka 4:00pm. Ya bobedi e thoma ka 9:00am, ya fela ka 4:30pm. Dinako tše tše pedi tša mošomo di akaretša metsotso ye 30 ya nako ya maikhutšo a matena.

Apleni o rile diiri tše mpsha tša go bula le go tswalela di tla hola diklaente tša kgoro, balaodi, bahlankedi le sehlongwa ka botlalo.

“Se bohlokwa ke gore, diiri tše mpsha tša go bula le go tswalela di tla fa balaodi le bahlankedi nako yeo e lekanego ya go boledišana ka ga kabo ya ditirelo le bogorogelo bja setšhaba,” a re’alo.

Apleni o rile ka diiri tše tše mpsha tša go bula le go tswalela, bašomi ba sa šoma diiri tše 40 ka beke mo matšatšing a tshela, Mošupologo go fihla ka Mokibelo, gomme

TEKANYETŠO YA 2015

Tekanyetšo ya 2015: Mošomo wo boima wa go lekalekanyetša

Tona ya matlotlo Nhlanhla Nene o re hlathollela gore mmušo o tla šomiša bokae go hlabolla maphelo a maAfrika Borwa.

TLHABOLLO YA MEŠOMO LE DIKGWEDO

Mmušo o tšwela pele go bea pele taba ya go hwetša ditsela tša go hlolela maAfrika Borwa mešomo.

“Tše di akaretša diputseletšo tša motšhelo go bašomi le babeeletši, thekgo le tlhabollo ya dikgwedo, tlhabollo ya mabokgoni le mananeo a tlhola ya mešomo,” gwa re’alo Tona.

Tšeo di latelago di tla abja mo nakong ya Dingwaga tše Tharo tša Ditsheenyegelo:

- Go tla abja R10.2 bilione diputseletšong tša tlhohleletšo ya botšweletši le thekgo ya diintaseteri tšeo di golago.
- Go tla abja R5.4 bilione mananeong ao a thušago dikhamphani tša go tšweletša gore di kgone go phenkgišana le tše dingwe, go thuša dikhamphani tše 1450 ka matlotlo a go hlabolla didirišwa le mabokgoni.
- Go tla abja R3.5 bilione mafelong a go ikgetha a ekonomi gore a kgone go tlhabolla mananeokgoparara a ona.
- Go tla abja R3.5 bilione Kgorong ya Tlhabollo ya Dikgwebopotlana gore e hlokomele le go fa dikgwebopotlana thekgo ya tlhahlo.
- Go tla abja R4 bilione Sekhwameng sa Mešomo tirišanong le lekala la poraebete mananeong ao a hlalago mešomo ye mofsa, a thekgago batho ba go nyaka mešomo le go rarolla mathata ao a paledišago kgolo ya ekonomi ka kakaretšo.
- Go tla abja R11.8 bilione Kgorong ya Merero ya Tikologo gore e lefele mešomo ya go lekana, ya go ya go ile ya go feta 107 000 le menyetla ye 224 000 ya mešomo ka mananeo a EPWP a tikologo.
- Go tla abja R590 milione Sekhwameng sa Tlhwekišo mo nakong ya pakangwaga ya gare, go sepetša mananeo a tikologo, tirišanong le lekala la poraebete.

***Bula letlakala 5 go hwetša tshedimošo ka botlalo mabapi le Polelo ya Tekanyetšo.**

Koketšo ya tekanyetšo ya bommasépala

Amukelani Chauke

Molekgotlaphethiši

wa KwaZulu-Natal wa Kgoro ya Tirišano ya Makala a Pušo le Merero ya Setšo, Nomusa Dube-Ncube, o amogetše kabo yeo e okeditšwego go mananeokgoparara abommasépala, yeo karolo ye ntši ya yona e tlogo ya KwaZulu-Natal.

Molekgotlaphethiši Nomusa Dube-Ncube o re Tekanyetšo e tla thuša go tlhabolla mananeokgoparara ka KwaZulu-Natal.

“**K**e kgale re kgopela gore go oketšwe kabo ya go šomana le ditirelo tša motheo bommasépaleng ba tikologo, yeo go se oketšwe ga yona mo go lekanego go ilego gwa dira gore re tšwele pele go itemogela ditšhalelo mo go mananeokgoparara,” gwa realo Molekgotlaphethiši Dube-Ncube.

E se kgale, ge a be a ala Tekanyetšo ya ngwaga wo, Tona ya Matlotlo Nhlanhla Nene o tsebišitše gore dikabo tša meetse, kelelatšhila le mohlaga bommasépaleng ba metsemagaeng e okeditšwe go bonala.

O rile R4,3bilione e tla šomišwa mo mengwageng ye meraro ye e late-lago go aga mabokgoni le go matlafatša ditshepetšo tša taolo ya ditšhelete le phano ya mananeokgoparara.

TEBELELOLEFSA YA DITŠHELETE TŠA KAGO YA MANANEOKGOPARARA

Molekgotlaphethiši Dube-Ncube o rile o thabišitšwe le ke tebelelolefsa yeo go lebeletšwego gore e tla dirwa, ya ditšhelete tša mananeokgoparara a mmušoselegae, tšeo di tlogo dira gore matlotlo a a bohlokwa a a tlhaholele le le dikarolo tšeo di dikilego di sa šetšwe tša KwaZulu-Natal.

Tebelelolefsaya ditšhelete tša mananeokgoparara a mmušoselegae e tla nepiša tlhokomelo ya mananeokgoparara.

“Tokišo le tlhokomelo ya mananeokgoparara a mmasepala e tla dula e le ye nngwe ya maikemišetšomagolo a rena bjale ka ge re ipiletsa go bommasépala go boela moragogo go dilo tša motheo,

bjalo ka karolo ya lenaneo la Poelomorago go tša Motheo, leo re sa tšwago go le thakgola ka mo profenseng,” gwa re’alo Molekgotlaphethiši Dube-Ncube.

TEKANYETŠO YA TŠA MAPHELO E A AMOGELWA

Mola Mokgatlo wa Bašomi ba tša Maphelo wa Afrika Borwa (SAMATU) o amogetše koketšo ya kabelo ya maphelo le thuto, o re makala a bobedi a bohlokwa go hlomeng lenaneo la maphelo la go šoma mo Afrika Borwa.

Mopresidente wa mokgatlo, Ngaka Phophi Ramathuba o rile o holofela gore koketšo ye e tlatliša tlhabologo ye kgolo ya boleng bja ditirelo tša maphelo maokelong.

“Setšhaba se sa lla ka tlhalelo ya dihlare, didirišwa tša maphelo le bašomi ba tša maphelo. Ka go re’alo re ipiletsa go Kgoro ya Maphelo le Batmatlotlo ba Bosetšhaba go hwetša ditharollo,” gwa re’alo Ngaka Ramathuba.

SAMATU e amogetše le R1,5bilione yeo e tšerwego diprofenseng gomme ya abelwa Sehlongwa sa Bosetšhaba sa Malwetši a go Fetela, le tšhepišo ya mafelelo ya gore go tla ntšhwa pego ya mabapi le gore Inšorense ya Bosetšhaba ya Maphelo e tla kae.

Mothopo: Kgoro ya Bosetšhaba ya Matlotlo

Amukelani Chauke

Le ge maemo a ekonomi ya lefase a sa lešego di wela, le naga e sena methopo yeo e lekanego, Tekanyetšo ya 2015 e kgonne go laetša maikemišetšo le boikgafo bja Mmušo go tlhabolla maphelo a bahloki.

Go swana le dinaga tše dingwe tše ntši, Afrika Borwa, go tloga ka 2009 e laeditše kgolo ya go nanya ya ekonomi, le koketšego ya sekoloto sa mmušo.

Ka go re’alo Tekanyetšo ya 2015 e bile mošomo wo boima wa go lekanyetša go Tona ya Matlotlo Nhlanhla Nene.

Ditaba tše botse mo Tekanyetšong ke gore e tla imolla bašomi bao ba amogelago letseno la tlase le la magareng mabapi le motšhelo wa letseno; ya oketša ditšhelete tša thušo ya leago, tše di thekgago badudi ba go itlhokela ditšhabeng tša

rena gomme tšhelete ye ntši e tla šomišetšwa thuto le maphelo.

TSELA YE MPSHA YA KGOLO

E sepelela le sekoloto seo se namelelago, Tekanyetšo ya Tona e be e nyaka go bea naga tseleng ya kgolo ka go rarolla ditlhohlo tšeo di dirago gore go be le kgolo ya go nanya – go swana le mathata a mohlaga – go hlola dikgoba tša mešomo le go katološa palo ya batho ba go kgatha tema mo ekonoming.

Tona o be a tseba gore o na le mošomo wa go fokotša ditsheenyegalelo mo mengwageng ye mebedi ye e tlogo, gomme o be a swanetše go oketša matlotlo (letseno) ka metšhelo, go kgoboketša R12 bilione ya matlotlo (letseno) go thuša go lefela Tekanyetšo ya ngwaga wo, le R15 bilione ya ngwaga wo o tlogo.

O be a swanetše le ke go fokotša tlhalelo ya kabo ya tekanyetšo go ba 3.6%.

Ye e be e ile go ba Tekanyetšo ye bohlokwahl-okwa mo mengwageng ye 21, gomme le ge re na le ditlhohlo tše, Tona o be a nyaka go netefatša gore Tekanyetšo ya ngwaga wo e sepelelana le dinepo tša Leanotlhabollo la Bosetšhaba (NDP).

“Tekanyetšo ya 2015 e ikemišeditše go lekalekanya lefsa pholisi ya matlotlo a mmušo go bona gore bobeeletši bo a tlhabologa, go thekga tlhabollo ya dikgwedo, go hlhohleletša temo le pulo ya diintaseteri le go dira ditropokgolo tša rena metheo ya kgolo,” gwa re’alo Tona mo polelong ya gagwe.

TEKANYETŠO YA 2015

Tekanyetšo ya batho

Ngwaga wo mongwe le wo mongwe mmušo o phatlalatša Leano la Tebelelo Lefsa ya Tekanyetšo. Tebelelo lefsa ye e akanya gore mmušo o ka swanelwa ke go kgoboketša bokae gore o kgone go tlo e šomišetša makala a bohlokwa go swana le maphelo, thuto, le dithušo tša bahloki, gare ga tše dingwe.

Ge mmušo o dira tekanyetšo ya naga o swanetše go lebelela dintlha tše malwa go swana le ekonomi. Ekonomi e bapala karolo ye bohlokwa ka gore ge ekonomi e gola mmušo o tla kgona go kgoboketša motšhelo wo montši. Mmušo o latela

tshepetšo ya kgato ka kgato pele o tšea sephetho sa mafelelo mabapi le kabo ya tekanyetšo ya matlotlo ya bosetšhaba.

Gomme Tona ya Matlotlo o hlagaša Tekanyetšo Palamenteng gomme gwa latela tshepetšo ya ditherišano.

Tekanyetšo ya 2015 yeo e hlagišitšwego ke

Tona Nhlanhla Nene e adilwe nakong yeo naga e bego e itemogela ditlhohlo. Le ge ditlhohlo tše di sa le gona, mmušo o ikana go hlabolla maphelo a bahloki.

TŠHIRELETŠO YA TLHOKOMELO YA LEAGO

Mengwageng ye meraro ye e tlogo, Setheo sa Tšhireletšo ya tša Leago sa Afrika Borwa(SASSA),se tla tšwela pele go katološa mafelo a go šoma ka dithušo tša ditšhelete tša leago.

Mmušo o tla tšwela pele go ikgafa go

fediša go se lekalekane le bohloki. Ye nngwe ya ditsela tša go fihlelela taba ye ke go fa batho ba go ihlokela thekgo ka tsela ya thušo ya ditšhelete tša leago.

Ka 2018,maAfrika Borwa a a ka bago 17.5 milione ba tla amogela mohuta wo o itšego wa thušo ya ditšhelete tša leago. Thušo ya ditšhelete tša leago ke tsela thwii, go di feta ka moka, ya go rarolla tlhohlo ye ya bohloki yeo e lebanego le naga ya rena. E nepiša batšofe, bagale ba dintwa, bana le batho ba go se itekanele mebeleng le megopolong.

Thušo ya mašelang malapeng a e fokotša bohloki mola ka go le lengwe e kgontšha badudi le ditšhaba go tšwela pele ka bophelo bjo bokaone seo e lego legato le bohlokwa kagong ya ekonomi ye kaone ya batho ba go phela maphelo a makaone.

Koketšo ya thušo ya mašelang a mmušo

Thušo ya mašelang a batšofe	R1 410
Thušo ya mašelang a batšofe, ba mengwaga ya ka godimo ga 75	R1 430
Thušo ya mašelang a bagale ba Sešole	R1 430
Thušo ya mašelang a batho ba go se itekanele	R1 410
Thušo ya mašelang a batho bao ba hlokometšego ditšhiololo	R860
Thušo ya mašelang a batho bao ba sa itekanelago, ba sa kgonego le go itirela selo	R1 410
Thušo ya mašelang a kgodišo ya bana	R330

Mothopo: Kgoro ya Bosetšhaba ya Matlotlo

Tšhelete ye ntši e abelwa thuto

More Matshediso

Kgoro ya Thuto ya Motheo e amogetše koketšo ya mašelang a kgoro ka Tona ya Matlotlo Tona Nhlanhla Nene mo Tekanyetšong ya 2015.

"Koketšo ya 8% go nameletša kabo ya thuto go R276.7 bilione, e laetša gore mmušo o ikemišeditše ge o re thuto e tla bewa pele," gwa re'alo Tona ya Thuto ya Motheo Angie Motshekga.

O rile kabo ye e tla thuša Kgoro ya Thuto ya Motheo go fihlelela dinepo tšeo e ipeetšego tšona lenaneotšhomong la yona la go hlabolla boleng le ditshepetšo tše botse go tša thuto.

"E tla thuša le go hlabolla mananeokgoparara a dikolo, inthanete dikolong,gammogo le tšwelopele mo kgopolong ya diphapoše tša boithutelo tša ngwagakgolo wa 21, go tšwetša peletlhabollo ya barutiši gammogo le tlhabollo ya kabo ya Didirišwa tša Thekgo ya Barutwana le Barutiši(LTSM) gare ga tše dingwe," gwa re'alo Tona Motshekga.

Kabo ya Tona Nene e ikgafa go aba go feta R7 bilione mo mengwageng ye meraro go fetola mananeokgoparara dikolong tše 510 le go aba meetse dikolong tše 1 120, kelelatšhila dikolong tše 741 le mohlagase dikolong tše 916.

"Re amogela tsebišo ya Tona Nene ya gore dipolanekago tša dikolo ka moka di tla swana gomme ditšhelete tša go aga d itla laolwa ke kantoro ya moofisirimogolo wa tša go reka," gwa re'alo Tona Motshekga.

Tona o rile maikemišetšo ao a tšwelago pele a dikgoro ka moka tša mmušo a go thekga thuto, go tliša diphetogo tše botse makaleng ka moka a leago, a a bonala.

"... Kabo ye e laetša gore nepo ya thuto, yeo e boletšwego ka go Leanotlhabollo la Bosetšhaba ke nnete ya go fihlelelega," gwa

re'aloTona Motshekga.

Tše dingwe tšeo di tlogo dirwa dikolong mo mengwaga ye meraro di akaretša:

- go gatiša le go phatlalatša dipuku tša mošomo tše 170 milionedikolong tše 23 562;
- morutwana yo mongwe le yo mongwe Kreiting ya R go ya go ya 9 o tla amogela dipuku tše pedi thutong ye nngwe le ye nngwe ngwaga wo mongwe le wo mongwe mo dithutong tše bohlokwa;
- R4.1 bilione e tla šomišetšwa go aga le go thekga makgobapuku a setšhaba; le
- R1.1 bilione ya dikgokagano tša inthanete ya broadband dihlolongweng tša mmušo le dikolong.

Tona Nene o thekgile le taba ya go reka LTSM tša dikolo ka moka go tee gomme a re bjalo ka maikemišetšo a go matlafatša taolo ya mašelang le go thibela bomenemene, dipuku ka moka tšeo di tlogo išwa dikolong ngwaga wo o tlogo di tla laolwa ka konteraka yeo go tlogo dumelelanwa ka yona mmušong wa gare.

NAA O BE O TSE-BA?

Kgokagano ya broadband ke kgokagano ya lephefo ya inthanete. Go bonolo go e šomiša ebile e a potlaka, gape ke ya sebjalebjae ka ge tshedimšo e ka romelwa le go utollwa ka potlako go na le ya modeme.

Mmušo o tla šomiša tšhelete ye ntši go thuto le maphelo

Mo mengwageng ye 21 ya go feta, Mmošo o dirile tšwelopele ya go bonala go netefatšeng gore maAfrika Borwa a fihlelela thuto ye botse le ditirelo tša boleng tša maphelo. Mo mengwageng ye meraro ye e latelago Tekanyetšo e tla abja ka tsela ye e latelago:

- **Go tla abja R19.5 bilione**

go ya Kgorong ya Maphelo gore ba kgone go hlokomela le go mpshafatša dinolofatši tša maphelo le tša mananeo a mangwe a šupa a magolo ao a sepetšwago ke di-kgoro tša diprofense le tša bosetšhaba.

- **Go tla abja R7 bilione**

go thušo yeo e tla bago le dipeelano, ya ditšhalelomorago tša mananeo-kgoparara a dikolo, go tloša a kgale le go aga a mafa dikolong tše 510 le go aba meetse dikolong tše 1 120, kelelatšhila dikolong tše 741 le mohlagase dikolong tše 916.

- **Go tla abja R3.1 bilione**

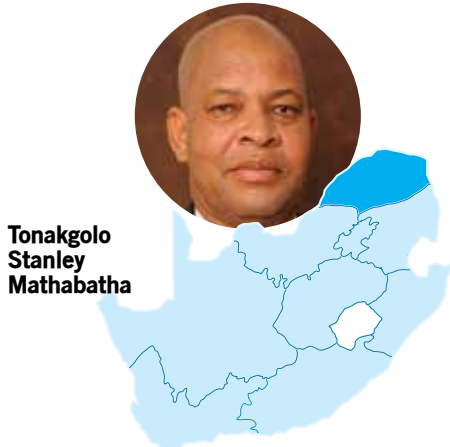
sekhwameng sa dipasari sa Funza-Lushaka. Go akanyetšwa gore ka 2017/18 barutiši ba 10 200 ba bafsa ba tla tsena ditirelong tša setšhaba. Lenaneo la Dipasari la FunzaLushaka ke la mengwaga ye mentšileo le hlhloletšago go ruta dikolong tša mmušo.

DIPOLELO TŠA MAEMO A DIPROFENSE

Ditonakgolo tša diprofense tše senyane tša naga le mebušo ya diprofense tša bona ba na le maanomagolo a go tlhabolla maphelo a badudi ba diprofense tša bona. Dintlha ka botlalo mabapi le maanomagolo a, di tšweletše pejana ge Ditonakgolo di be di ala Dipolelo tša bona tša Maemo a Diprofense.

Limpopo e goketša dipeeletšo tša boditšhabatšhaba

Tonakgolo Stanley Mathabatha

Nthambeleni Gabara

Limpopo e fetogile lefelo la go kgethwa ke babeeletši ba boditšhabatšhaba, go re'alo Tonakgolo ya Limpopo Stanley Mathabatha.

“Nakong ya lesolo la rena la dikgwebo le dipeeletšoRepabliking ya Batho ya China ka kgwedi ya Diphallana 2014, re saenile memorantamo wa tumelano le babeeletši ba bagolo.

“Memorantamo wa pele wa tumelano re o saenile le Khamphani ya Hong Kong ya Phe-tolelano ya Ditšweletšwa tša Meepong (Hoi Mor) gore re tle re thome Lenaneo la Afrika Borwa la go Tšweletša Dithoto tša Tšhipi,” a

re'alo nakong ya gagwe ya Polelo ya Maemo a Profense. Lenaneo leo le nago le boleng bja peeletšo yeo e ka akanyetšwago go R38.8 bilione, le tla sepeletšwa Lefelong la Go Ikgetha la Ekonomi la Musina, gomme le tla hlola mešomo ya go ya go ile ye 19 000 mo nakong ya mengwaga ye meraro.

Bengditseka ba Dipeeletšo ba Basadi ba Afrika Borwa, le bona ba tsene tumelalanong ya mohlakanelwa le Setlhopha sa Tlhabollo sa Jidong le Sekhwama sa Tlhabollo sa China Afrika, ya peeletšo ya R1.65 bilione tšweletšong ya samente ka Thabazimbi.

Meago, yeo e thomilwego ka 2014, e be e swanetše go fetšwa kgwedi ye e fetilego.

“Ga ke belaele gore dipeeletšo tše di tla kgetha tema mo maitekelong a rena a go godiša botšweletši mo ekonimi ya rena,” gwa re'alo Tonakgolo Mathabatha.

GO BEELETŠA TEMONG

“Re butše Kholetše ya Temo ya Madzivhandila le ya Tompi Seleka mathomong a ngwaga wo.

“Dikholetše tše, ga bjale di šoma ka botlalo ebile di butšwe. Di ngwadišitše baithuti ba go feta 140,” a re'alo.

Tonakgolo Mathabatha o rile dikagare tša lenaneothuto di fetotšwe le go tlhabollwa ka tsela ye e lego gore di tla tšweletša boraekonomi ba tša temo, baeletši ba borapolase, borasaense ba mafulo le mabu, ba go hlokomela gore lefelo la go lemela le tšweletša dijo tša go bolokega, le ba go bjala dimela.

Lenaneothuto le na le dithuto tše dingwe tšeo di abjago ke Yunibesithi ya Limpopo le Yunibesithi ya Venda.

ngwana ka go fokotša phetelo ka ditwatši le dikokwanahloko.E tla potlakiša tsentshotirišong ya Lesolo la Potlakišo ya Phokotšo ya Mahu a Batswetši le Masea ka Afrika.

Profense e tla potlakiša le tsentshotirišong ya lesolo la PhilaMntwanasetšhabeng , go fihlelela bana ba mengwaga ya ka tlase ga ye mehlano le go oketša diteko tša TB le kalafi go bana ba mengwaga ye.

“Re ikemišeditše gore ge 2016 e fihla re be re fokoditše palo ya diphetelo tše mpsha tša HIV ka diperesente tše 50, re fokotše le seabe sa HIV le Aids ka go katološa phihlelele go dihlare tša maleba le thekgo go diperesente tše 80 tša batho ka moka bao ba fetetšwego ke HIV,” gwa re'alo Tonakgolo Mchunu.

Leboa Bodikela e tla rarolla ditlhohlo tša meetse

Tonakgolo Supra Mahumapelo

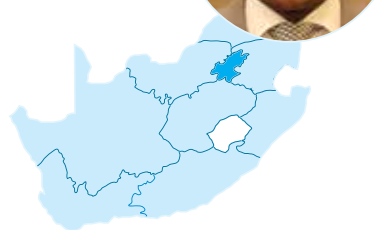
Neo Semono

Mmušo wa Profense ya Leboa Bodikela e beetše thoko tšhelete ya go feta R100 bilione go tšhabolla mananeokgoparara mo nakong ya Dingwaga tše Tharo tša Di-tshenyegelo.

Nakong ya Polelo ya Maemo a Profense Tonakgolo Supra Mahumapelo o rile Tekanyetšo ya mananeokgoparara e

Tsošološo ya ekonomi ya metsetsedoropong ya Gauteng

Tonakgolo David Makhura

Bathandwa Mbola

Mmušo wa profense ya Gauteng o beetše thoko tšhelete ya go feta R160 milione go tlhabolla le go tlhohlomiša bokgoni bja ekonomi ya metsetsedoropong.

Tonakgolo David Makhura o dirile tsebišo nakong ya ge a be a efa Polelo ya Maemo a Profense a re tšhelete e ka ba e šomišitšwe botse ge e ka šomišetšwa go fediša tlhokego ya mešomo, bohloki le go se lekalekane.

“Re swanetše go hlabela maemo moo ranta ye nngwe le ye nngwe yeo e kgobokeditšwego go tšwa ekonoming ya motsetsedoropo, e ralala ka ekonoming ya motsetsedoropo gomme ya hola badudi ba motsetsedoropo,” gwa re'alo Tonakgolo Makhura.

Go tlaletša, metsetsedoropo ye ye meraro ya batho ba bantši (Johannesburg, Tshwane le Ekurhuleni) e beetše thoko R3 bilione, R22 milione le R150 milione, tša go thekga ekonomi le borakgwebo ba metsetsedoropong mo nakong ya mengwaga ye mehlano.

Ka Diepsloot, Mokhuduthamaga Le-bogangMaile o tsebišitše gore borakgwebo ba metsetsedoropong bao ba ka lekanago 160 bao ba kgathago tema mo botšweletšing bjo bonnyane le ditrong tše dingwe tša go tšweletša ba tla holega go tšwa go peeletšo ya R1.6 bilione mo go Senthara ya Thekgo ya Dikgwebopotlana, tša Magareng le tše Dikgolwana ya Riversands/Diepsloot.

Disenthara tše šupa tše mpsha tša metsetsedoropongdi tla hlongwa metsetsedoropong ya go fapafapana ka profenseng. Disenthara tše di tla thuša le go thekga dikgwebo tša metsetsedoropong.

Disenthara tše mpsha tša metsetsedoropong di tla hlongwa Ennerdale, Hammanskraal, Mabopane le Reiger Park.

Go feta moo, mafelo a diintaseteri ka Katlehong, Orlando, Residentia, Khutsong

le Ennerdale a tla tsošološwa, gwa re'alo Mokhuduthamaga Maile.

Dikotareng tše tharo tšeo di fetilego mmušo wa profense o bile le kgatelelopele mo go hlo-leng dikgoba tša mešomo.

Boithomelo bja Mmušo wa Profense ya Gauteng bjoo bo thakgotšwego ka Mantho-le 2014, dikgwedi tše tharo pele ga nako, bo ikemišeditše go fa baswa ba 500 000 ba Gauteng kholofelo, tlhahlo, le mabokgoni a tša kgwebo, gomme bo šetše bo thomile go dira diphetogo maphelong a bafsa.

Mafelelong a kotara ya boraro, dikgoba tša mešomo tšeo di hlotšwego ke Tirelo ya Bosetšhaba ya Bafsa, lenaneo la Zuvuseni, Kgoro ya Pušotirišano le Merero ya tša Setšo yeo e lefetšego le lefelo e dirišana le badirišani ba go swana le Independent Development Trust le dihlongwa tše dingwe tše malwa tšeo maikemišetšo a tšona e sego go dira letseno, e be e le tše 165 516.

Mo go mananeo ao a tsentswego tirišong ka mešomo ya go aga mananeokgoparara mmušo, profense e gatetše pele kudu.

Mo mengwageng ye mene yeo e tlogo, palomoka ya dipeeletšo tša Mmušo wa Profense ya Gautenggo tlhabollo ya mananeokgoparara e tla ba ka godimo ga R32 bilione, mola bommassepala ba Gauteng ba tla šomiša R94 bilione mo mengwageng ye mene.

Mo mengwageng ye mehlano ye e latelago, dikgwebo tša metsetsedoropong le tšona di tla hwetša kgwebo go tšwa go mmušo.

“Bjale re ikanne gore re tla beela thoko dipe-represente tše 30 tša Tekanyetšo ya setšhaba ya go reka, re e beela dikgwebo tša metsetsedoropong mo mengwageng ye mehlano ye e latelago,” gwa re'alo Tonakgolo Makhura.

Tlholo ya mešomo e beilwe pele lenaneong la Kapa Bohlaba

Tonakgolo Phumulo Masualle

Edwin Tshivhidzo

Tonakgolo wa Kapa Bohlaba PhumuloMasualle o re profense e tla nepiša tlholo ya mešomo le maphelo a ma-kaeone ka 2015.

Profense e ikemišeditše go hlola mešomo ye 129 597 ka Lenaneo leo le Katolositšwego la Mešomo ya Setšhaba (EPWP) le 37 000 ka Lenaneo la Mešomo ya Setšhaba (CWP).

“Re swanetše go dira se ka lebaka la gore re ye nngwe ya diekonomi tša go ba le kelo ya godimodimo ya tlhokego ya mešomo ka mo nageng. Re thakgola mošomo wa go hlola batho ba rena mešomo ya lebaka le letelele,” a re'alo nakong ya Polelo ya Maemo a Profense.

Kelo ya tlhokego ya mešomo ka profenseng ga bjale e eme go diperesente tše 30.8, mola diperesente tša bafsa bao ba senago mešomo e le tše 50.

Tonakgolo Masualle o rile go hlotšwe mešomo ye 24 737 go ena le yeo ba bego ba ipeetše yona ye 13 234; e hlotšwe ka dietšensi tša ekonomi go swana le Sehlopha sa Tlhabollo sa Kapa Bohlaba (ECDC),Lefelo la Tlhabollo ya Diintaseteri la East London (ELIDZ) le Sehlopha sa Tlhabollo sa Coega (CDC).

Profense e lebeletše dipeeletšo tše 14 tša boleng bja R2 237 bilionemafelong a mabedi a di-IDZ.

“Bjalo ka karolo ya go bapatša profense bjalo ka ge e goketša babeeletši, re tla ka Leano la go Hlohleletša Dipeeletšo leo maikemišetšo a lona e lego go hlola kgolo ya ekonomi ya profense,” gwa re'alo Tonakgolo.

Go thibela mahu a batswetši ke maikemišetšo-magolo a KwaZulu-Natal

Tonakgolo Senzo Mchunu

Pricilla Khumalo

Phokotšo ya mahu a batswetši, tlhokomelo ya masea le thibelo ya mahu a masea di tla ba nepokgolo ya Mmušo wa Profense ya KwaZulu-Natal mo mengwageng ye mehlano ye e tlogo.

Ge a be a efa Polelo ya Maemo a Profense, Tonakgolo SenzoMchunu o rile le ge go ena le bohloki bjo bontši ka profenseng, profense e itemogetše phokotšego ye kgolo ya palo ya bana ba boima bja tlase ba mengwa ya ka tlase ga ye mehlano go tloga go ba 44 godimo ga ba 1 000 ka 2010 go ya go ba ka tlase ga 14 godimo ga ba 1000 ga bjale.

Profense e itemogetše le phokotšego ya mahu a bana ba ka tlase ga ngwaga, go tloga go 10.8% ka 2010 go ya go 7.3% tša bjale.

“Re bone palo ya mahu a batswetši ya 138 godimo ga dipelego tše 1000, e eya tlase go tloga go 195/1 000 ka 2010. Nako ya go phela ya banna e ile godimo go tloga go 49 go ya go 54 gomme go basadi e tlogile go 50 ya namelela go 59,” gwa re'aloTonakgolo Mchunu.

Profense e tla potlakiša thibelo ya go fetela ga HIV go tšwa go mma go ya go

DIPOLELO TŠA MAEMO A DIPROFENSE

Ngwageng wa ditšhelete wa 2015/16, ECDC e letetšwe go hlola dikgoba tše 7 000 tša mešomo, Coega tše 8 797 gomme ELIDZ tše 5 500.

Tonakgolo Masualle o rile ngwaga wo o tlogo, mešomo e tla hlolwa lekaleng la tšweletšo, la-dipeakanyo, methopo ye mengwe ya go fehla mohlagase, tshepetšo ya ditšweletšwa tša temo le ditirelo.

“Maitekelong a go hlabolla hlolo ya mešomo go ya pele, re tla thekga dikgwebopatlana tše 280, tša magareng, tše nnyanenyane le dihlopha tša go itlholela mešomo tše 70,” a re’alo.

Se se tla netefatša gore makala ao a dikilego a

sa akaretšwe, a kgatha tema ekonoming.

Profense e hlotše dikgoba tše 35 222 tša mešomo ka CWP le tše 155 235 ka EPWP, palo yeo e fetago yeo ba bego ba ipeetše yona.

Deperesente tseo di ka lekanago 64 tša mešomo ya EPWP di hotše basadi, di-peresente tše 39 ke bafsa gomme peresente ye tee ke batho ba go se itekanele. Palomoka ya bafsa ba 4 184, godibo ga palo yeo ba bego ba ipeetše yona ya 3 678, e tlahlilwe ka Lenaneo la Tlhahlo ya Mabokgoni a Kgwebišano ya Seprofešenale le Mokgatho wa Ditirelo tša Bosetšhaba tša Bafsa ba Metsemagaeng.

Kapa Leboa e a fetolwa

Tonakgolo
Sylvia Lucas

Ursula Graaff

Polelo ya Maemo a Profense ya Tonakgolo wa Kapa Leboa Sylvia Lucas e nepišitše phetolo ya ekonomi ya profense le maitlhamelo a enetši ya go dirišwa lefsa.

Mafelelong a 2014 batho ba go lekana 18 000 ba be ba thwetšwe ka profenseng, bontši mo lekaleng la temo le la go aga.

MAITEKELO A ENETŠI YA GO DIRIŠWA LEFSA

Tonakgolo Lucas o tlhalašitše gore Eskom e akareditše dimekawate tše 950 tša enetši ya go dirišwa lefsa go tšwa Batšweletšing ba Mohlagase ba go Ikemeka, mo kiriting ya bona.

Eskom e šomišitše ka godimo ga R300 milio-netlhabollong ya profenseya Kapa Leboa, go aga setiši se sefsa se Sennyane sa Schmidtsdrift le sa setiši Sennyane sa Canal kgaufsi le Vanderkloof.

Tonakgolo o rile go tsenywa ga megala ya

go sepetša mohlagase wo monši yeo e lego bohlokwa meepong ya manganese tikologong ya Hotazel, e tla fetšwa seripagareng sa pele sa 2015.

Mogala wo mofsa wa dikilovolete tše 400 o tla abela tikologo ya Kathu/Hotazel mohlagase.

Gare ga Moranang le Manthole 2014, malapa a 2 000a ile a fiwa mohlagase gomme a mangwe a 1 058 go be go lebeletšwe gore a fiwe mohlagase pele ga Mopitlo 2015.

Tlhabollo ya mananeokgoparara ka profenseng mo ngwageng ye meraro ye e tlogo e tla akaretša:

- R170 milione go kago lefsa ya ditsela, yeo e akaretšago Mmila wa Loeriesfontein go ya go wa Nieuwoudtville; Mmila wa Philipstown go ya go wa Hanover le MR795 ka Strydenburg.
- R93 milione tokišong ya mananeokgoparara ao a sentšwego ke mafula mafelong a go fapafapana go akaretšwa Petrusville, Prieska North, Neilersdrift go ya go Kakamas le Blouputs.
- R25 milione tlhokomelong ya maporogo Seleteng sa Namaqua.
- R8 milione go thiba mekoti yeo e epegilego mebileng.
- R20 milione fenešareng ya tsela (maswao a tsela le ditšhipi tša go ageletša tsela).
- R205 milionetlhokomelong ya setlwaedi ya mananeokgoparara go ralala le profense.
- R100 milione go šomišetšwa tsela ya N14 ka Postmasburg ya botelele bja go feta 55 km. palomoka ya dikgoba tša mešomo ye 50 e hlotšwe. Go fihla ga bjale mošomo wa protšeke e šetše o sepetše diperesente tše 90.
- R60 milione mmileng wa Hotazel go ya go wa Tsineng, ka tirišano le moepo wa BHP Billiton. Legato la boraro le tla thoma go se go ye kae.
- R240 milione mmileng wa go kopanya Hondekliip Bay le N7 kgaufsi le Garies. Legato la pele la protšeke le thomilwe ka Dibatsela 2013 gomme la bobedi le tla thoma ngwageng wa ditšhelete wa 2015/16.

dikgokagano yaNeotel.

Tirišano ye e tla dira gore go be le mafelo a go feta 300 a go ba le WiFi, ao a akaretšago dikarolo tše ntši tša profense. Marangrang a go kgokagana ntle le megala – ao a tsebjago gape le ka la WiFi –ke tsela ya go hwetša dikgokagano tša lephefo tša inthanete ntle le megala. E go dumelela go tsena inthaneteng ka khomphuthara o le kae kapa kae ntle le go kgokaganya ka megala.

Polelong ya Maemo a Profense, Tonakgolo Zille o tsebišitše gore mafelo a go lekana 2 000 a mmušo a tla amogela ditirelo tša dikgokagano tša lephefo tša inthanete tseo di tlogo hola batho ba profense.

“Ka go re’alo ke thabile kudu go tsebiša gore Mmušo wa Kapa Bodikela, Etšensi ya Mmušo ya Thekenolotši ya Tshedimoš (SITA) le Neotelba saenile tumelelano ya maano mesong ye a go aba ditirelo tša dikgokagano tša lephefo tša inthanete (broadband) mafelong a go lekana 2 000 a mmušo, go akaretšwa dikolo, makgobapuku le dinolofatši tša maphelo, mo ngwageng ye mebedi go ya go ye meraro ye e tlogo.”

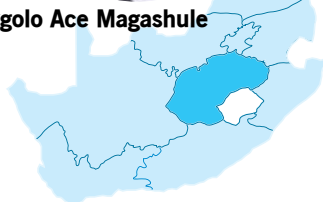
Ka Mosegamanye ngwaga wo o tlogo,mafelo ka moka a tla kgokaganywa ka lebelo la bonnyane bjoo bo sego ka tlase ga 10Mbps,go ya le ka tumelelano ye gomme ka Phato 2018, mafelo a mantši a tla kgokaganywa ka mogala wa fibre optic moo diperesente tše 90 di tla bego di ipshina ka lebelo la 100Mbps mola tše 10 di ipshina ka lebelo la 1Gbps.

Go ya le ka Tonakgolo ditirelo tseo di hlabolotšwego tša dikgokagano tša lephefo tša inthanete di tla thuša mmušo go hlolela batho dikgoba ka mo profenseng.

Tlhabollo ya mananeokgoparara a dikolo Foreisetata

Tonakgolo Ace Magashule

Albert Pule

Mmušo wa profense ya Foreisetata o tla nepiša tlhabollo ya mananeokgoparara a go fapafapana go ralala le profense.

Go fihla ga bjale, mmušo wa profense o feditše go aga dikolo tše tharo schools le dihosetele tše tharo tša dikolo dikarolong tša go fapafapana tša profense.

“Diprotšeke tša Mananeokgoparara tseo di feditšwego ngwageng wo wa ditšhelete di akaretšwa dikolo tše tharo tše mpsha, e lego Sekolo sa Phoraemari sa Letlotlo, Sekolo sa Phoraemari sa Naledi, Sekolo sa Phoraemari sa Bothaville, Sekolo sa Phoraemari sa Nthutuzelo ka Bultfontein le Sekolo sa Phoraemari sa Lister Skosana ka Parys.

“Dihosetele tše tharo tša dikolo di feditšwe ka Phillipolis, Bainsvlei le Ventersburg. Tlhabollo ya dihosetele tša dikolo ke go tšwela pele ka maikemišetše a rena go fediša go itshepela dinamelweng tša barutwana; re dira se go netefatša gore baithuti ba fihlelela thuto ya boleng bja godimo,” gwa re’alo Tonakgolo Magashule.

Dikolo tše dingwe tše pedi di agilwe ka tlase ga Lenaneo la Boithomelo bja Potlakišo ya Kago ya Mananeokgoparara a Dikolo (ASIDI).

ASIDI ke boithomelo bja Kgoro ya Thuto ya Motheo bja go fediša ditšhalelomorago go mananeokgoparara a dikolo.

E ikemišeditše le go katološa maemo a dikolo gore di fihlelele maemo a godimo dimi ka go šoma botse, seo se bolelwago ke Ditlwaedi leMaemo a Mananeokgoparara a Dikolo le go netefatša gore dikolo di bolokegile ka mananeokgoparara a maleba.

“Re feditše le go aga dikolo tše pedi ka fase ga lenaneo la ASIDI –tseo ke dikolo tseo di swanetšego go agwa lefsa, tseo di agilwego ka matheriale wa go no hlongwa.”

Dikolo tseo ke PT Sanders ya Trompsburg leSekolo sa Phoraemari sa Vredefort ka Vredefort.

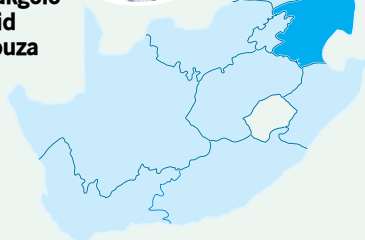
Mananeokgoparara a mangwe a akaretša:

- Dikolo tše mpsha dileteng tša go fapafapana tša profense.
- Diprotšeke tša go fapafapana di gare dikolong tše 66 profenseng ya Foreisetata. Diprotšeke di tla aga le diphapoše tša tlaletšo dikolong tše 31 schools, meago ye 29 ya tša ditshepetšo tša dikolo, diholo tše 12 tše mpsha, dikhitši tše 12 tše mpsha le disenthara tše 12 tša boraditaba le dilaporatori.
- Mošomo wa go aga o gare dikolong tše 20 tša tlaletšo ka fase ga lenaneo la ASIDI.
- Dikolo tše lesome le tšona di tla tlhabollwa go ba tša go aba ditirelo ka botlalo maitekelong a go akaretša le baithuti ba dinyakwa tša go ikgetha.
- Dihosetele tše nne tša dikolo di gare di a agwa. (Sekolo seo se Phagamego sa Sediti le Sekolo sa go Ikgetha sa Boitumelong – tseo di lego ThabaNchu ka moka – Sekolo seo se Kopantšwego sa Edenville ka Edenville le Sekolo sa Polaseng sa Sebonakaliso ka Harrismith.)
- Diphapoše tše 50 tša tlaletšo tša Kreiti ya R le tšona di tla agwa.

Mpumalanga e nepiša tlhabollo ya mananeokgoparara

Tonakgolo
David Mabuza

Nosihle Shelembe le
Ursula Graaff

Mpumalanga e beetše thoko R2.065 bilione go šomišetšwa lenaneo la tlhabollo ya mananeokgoparara ngwageng wa ditšhelete wa 2015/16.

“Lenaneo la rena la tlhabollo ya mananeokgoparara le tšwela pele go bea pelemananeokgoparara ao a tlogo tlhabolla ekonomi ya leago go swana le ditsela, maokelo le dikolo,” Tonakgolo David Mabuza o rile bjalo nakong ya Polelo ya Maemo a Profense.

Bjalo ka karolo ya tlhabollo ya mananeokgoparara a profense, Mbombela e feditše Legato la Pele la tsentsotirišong ya Marangrang ao a Kgokaganego a Dinamelwa tša Setšhaba.

Kago ya mananeokgoparara, yeo e akaretšago go katološa marangrang a mebila a dikarolong tše dingwe tša Dilete tša Gare tša Kgwebo (CBD), ga bjale e gare. Protšeke e nepišitše go akaretša mehuta ya dinamelwa ka moka.

Tonakgolo Mabuza o rile lenaneo la

Tlhabollo ya Seporo seo se Bapilego le Tsela ya Moloto le lona le amogetšwe.

“Tlhabollo ya Seporo sa go Bapana le Tsela ya Moloto e tla tliša kgolo ya ekonomi le tlholo ya mešomo yeo e tlogo hola profense, kudukudu bommasepala ba tikologo ba Thembisile Hani le Ngaka JS Moroka.

“E tla goketša dipeeletšo go tšwa dikhamphaneng tša porabete go bapa le seporo, seo se kago hlola mešomo le go tlhabolla dikgwebo tša tikologo,” a re’alo.

MMARAKA WA BODITŠHABATŠHABA WA MPU-MALANGA WA DITŠWELETŠWA TŠE FOREŠE

Tonakgolo Mabuza o rile tshepetšo ya go hwetša le go ngwadiša naga moo go tlogo hlongwa Mmaraka wa Boditšhabatšhaba wa Mpumalanga wa Ditšweletšwa tše Foreše e feditšwe.

“Melao ka moka ya maleba e latetšwe, gomme kelo ya seabe seo tikologo e ka bago le sona protšekeng, e dirilwe.”

Mmaraka wa Boditšhabatšhaba wa Mpumalanga wa Ditšweletšwa tše Foreše o tla tlaka mananeokgoparara ao a nyakegago le dipeakanyo tša go thuša batšweletši ba merogo, dienywa, tša legoro la bonamune le nama,gomme wa tloša mapheko a bjale mmarakeng.

PHIHLELELEGO YA MEETSE

Mmušo wa profense, mmogo le Kgoro ya Meetse le Kelelatšila le Rand Water, ba šoma mmogo go abela ditšhaba tša Mpumalanga meetse. R298 milione e beeleditšwe mo legatong la pele go abela mafelo a 24 meetse, moo malapa a 15 000 a tlogo holega.

Legato la bobedi,leo le bitšago R601 milione, le thomile gomme le tla akaretša mafelo a 69, gomme la hola malapa a 23 340.

Melete ya meetse e tla epša mafelong ka moka gore go dule go ena le methopo ya go tshepega ya meetse.

Moo go nago le melete ya meetse, eupša e sa šome, mmušo wa Mpumalanga o tla mphšafatša melete yeo ka moka mo dikgwe-ding tše di latelago tše hlano go netefatša gore batho ba fihlelela meetse.

Koketšo ya kabo ya thekenolotši Kapa Bodikela

Tonakgolo
Helen Zille

Albert Pule

Dikolo, makgobapuku le dinolofatši tša maphelo go ralala le Kapa Bodikela di filwe tlhabollo ye kgolo ya thekenolotši, ka phihlelelo ya ditirelo tseo di kaonafaditšwego tša dikgokagano tša lephefo tša inthanete (broadband).

Go tše ka moka ditebogo di lebišwa go tirišano ya mmušo wa Kapa Bodikela, Etšensi ya Mmušo ya Thekenolotši ya Tshedimoš (SITA) le khamphani ye kgolo ya ditirelo tša